

LATVIJAS ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒTĀJU ASOCIĀCIJA

Reģ.Nr.40008081480, Kalnabeites 8, Siguldas pagasts, Siguldas novads

Latvijas zirgu šķirnes ciltsdarba programmas rezultāti 2015.gadā.

Ciltsdarba mērķi un uzdevumi

Latvijas zirgu šķirnes selekcionešanas **mērķis** ir saglabāt un izkopt Latvijas zirgu šķirnes vēsturiski izveidotos divus zirgu tipus.

Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa selekcionešanas mērķis

Saglabāt un izkopt zirgus ar vēsturiski veidotām īpašībām - stipru konstitūciju, eksterjeru atbilstošu Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa prasībām, labdabīgu un nosvērtu raksturu, korektu, plašu un enerģisku gaitu, izturīgus, elegantus un universāli izmantojamus.

Latvijas zirgu šķirnes sporta tipa selekcionešanas mērķis

Audzēt modernā sporta tipa zirgu, kas ir piemērots klasiskajiem sporta veidiem (konkūrs, iejāde, trīscīņa), saglabājot Latvijas šķirnes zirgiem raksturīgās īpašības - labdabību, nosvērtību, stipru konstitūciju ar korektām, plašām un enerģiskām gaitām.

CILTS DARBA ORGANIZĒŠANA ŠĶIRNES ZIRGU GANĀMPULKOS

1. Individuālās produktivitātes un izcelšanās uzskaitē visiem šķirnes dzīvniekiem (zirga reģistrācijas kartīte, ciltskartīņa, zirga vērtēšanas lapa, šķirnes dzīvnieka izcelsmes sertifikāts).
2. Individuālā kumeļu, jaunzirgu, vaislas ērzeļu un ķēvju vērtēšana atbilstoši ciltsdarba programmai;
3. Kumeļus vērtēšana 4-6 mēnešu vecumā pēc četriem rādītājiem.
4. Jaunzirgu novērtēšana 2 vai 3 gadu vecumā, vērtējot izcelsmi/tipiskumu, eksterjeru, darba spējas.
5. Ikgadēja jauno vaislas ērzeļu sertifikācija.
6. Vaislas ērzeļu atkārtota sertifikācija atbilstoši *Nolikumam par vaislas ērzeļu sertifikāciju* 7. Vaislas ķēvju un ērzeļu, kuriem ir vismaz viens pēcnācējs, uzņemšana Valsts ciltsgrāmatā.

Zirgu skaita statistika pa gadiem pa šķirnēm /kopēji dati no VA LDC/

Zirgu skaits/ Gads	LS	HN	HL	OL	KW	TR	XX	Kopā zirgu skaits	Ganāmpulki ar zirgiem
-----------------------	----	----	----	----	----	----	----	----------------------	--------------------------

2015	5236	54	49	83	63	76	21	9699	4538
------	------	----	----	----	----	----	----	------	------

Ciltsdarbu zirgkopībā Latvijā koordinē un vada divas šķirnes zirgu audzētāju organizācijas – Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija (LŠZAA) un Latvijas zirgaudzētāju biedrība (LZB).

Ciltsdarba svarīga sastāvdaļa ir zirgu vērtēšana – gan pēc eksterjera, gan darbaspējām, tādejādi pēc pēcnācēju vērtēšanas rezultātiem nosakot viņu vecāku ciltsvērtību. Vaislas ķēves un ērzeļa kvalitāti nosaka nevis viņu pašu rādītāji, bet gan pēcnācēju vērtējumu rezultāti.

Biedrības “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija” pārraudzībā 2015.gadā ir bijušas 236 saimniecības – no tām 4 šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības. Saimniecību ganāmpulki ir reģistrēti, un dzīvnieki apzīmēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību.

Vērtēšanai sagatavoto un novērtēto zirgu skaits 2015.gadā 79 pārraudzības un 4 šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās.

Gads	2015
Kumeļi	134
Jaunzirgi	117
Jaunie ērzeļi	7
Novērtētie ērzeļi	14
Ķēves	121

1. Jaunzirgu vērtēšana.

Tās veic eksterjera vērtēšanas un darbaspēju testēšanas rezultātā. Vērtēšanu veic sertificēti vērtēšanas eksperti. Katrs dzīvnieks tiek novērtēts pēc eksterjera septiņām pazīmēm un viņa gaitas kvalitātes soļos, rikšos, lēkšos un lēciena tehnikā. Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits sporta tipa jaunzirgiem ir 70 punkti par eksterjeru un 40 punkti par darbaspējām. Braucamā tipa jaunzirgu darbaspējas vērtē pēc 4 rādītājiem – soļu, rikšu gaitas kvalitāte, vadāmība. Maksimāli iegūstamais punktu skaits – 40.

Iegūtie rezultāti tiek apkopoti un iesniegti šķirnes zirgu audzēšanas organizācijā, kas veido datu bāzi katram šķirnes zirgam.

20 labākie jaunzirgi pēc kopvērtējuma 2015.gadā

Nr.	Vārds	Tēvs	Māte	Soļi	Rīkši	Lēkši	Lēkš. t.	DS kopā	Sk. augst.	Krūšu apk.	Pēdv. apk.	TP	VL	KP	PrK	PaK	PG	KE	EX kopā	Kopvērtējums
1	CASADORA	Carpaccio II	Anemone	8	9	8	9	34	164	184	21.5	9	8	8	7	8	8	9	57	91
2	CONCORDE	Colard	Corte	8	8	7	7	30	162	188	21	9	9	9	9	8	8	9	61	91
3	KADIJA	Coleo	Džokonda	7	9	7.5	8	31.5	158	183	20	8	7	8	9	9	9	9	59	90.5
4	CALIGUL	Colard	Liksma	8	8	7	8	31	163	186	20	9	9	9	7	8	8	9	59	90
5	ALSU	Aromāts	Ledi	7	7	7	9	30	166	197	20	9	9	9	8	8	7	10	60	90
6	CHERLY	Calano II	Letīcija	8	8	7	7	30	162	190	20.5	9	8	9	9	8	8	9	60	90
7	SALDO	Serrano	Loretta	8	7	7	8	30	160	190	20.5	9	9	9	8	9	7	9	60	90
8	REBECCA	Rhadamanthus	Beliza	8	8.5	8	8	32.5	158	183	20	8	8	8	8	8	9	8	57	89.5
9	KEITA	Crēzs	Krēta	8	8	9	9	34	157	183	20	9	9	8	6	7	7	9	55	89
10	ALTAIRS	Alfanss	Kohija	8	8	8	8	32	168	199	22	8	8	8	9	8	9	7	57	89
11	SALANO	San Amour OL	Lornete	8	9	8	7	32	163	186	21.5	8	8	8	9	8	8	8	57	89
12	CLEAR SKY'S WIND - ARROW	Clair De Lune	Windruff Irossine	8	8	8	9	33	160	181	20	8	7	7	7	8	8	10	55	88
13	AKVENTINO	Avellynus	Klaipēda	8	8	8	8	32	166	192	22	8	8	8	8	8	8	8	56	88
14	KADIJA	Calano II	Draudzene	8	8	8	8	32	158	188	20.5	8	8	8	8	8	7	9	56	88
15	COLINSA	Calvados 87	Libertina	8	8	8	8	32	164	190	21.5	8	8	8	7	8	8	9	56	88
16	LIGERO	Levantos I	Gabija	8	8	8	9	33	164	194	21	7	8	8	7	8	8	8	54	87
17	CORRIDO	Corall	Quillotra	8	8	8	8	32	167	195	21	8	7	8	8	8	8	8	55	87
18	ALTER EGO	Acobat III	Lorinda	7	9	8	7	31	165	190	21	8	8	8	8	7	8	9	56	87
19	AFFINITY	Ako	Finese	8	8	7	8	31	160	180	20	8	8	8	8	8	8	8	56	87
20	APRIKOZE	Alfanss	Carina	8	8	7	8	31	164	199	20	8	7	8	8	8	8	9	56	87

1. Kumelju vērtēšana.

Pēc 2010 - 2015.gada ciltsdarba programmas nosacījumiem kumeļam vērtē četras pazīmes: a.

izcelšanās;

b. eksterjers, ķermeņa proporcijas;

c. gaitu kvalitāte;

d. kopējais iespaids; katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits ir 40 punkti.

LŠZAA 20 labāko kumeļu vērtējumi 2015.gadā

Nr.	Kumeļa vārds	Tēvs	Māte	Šķ	Vērtējumi				Summa
					Izc/tips	Ekst/prop	Gaitas	Kopvērt	
1	Romance	Regress	Mazepa	LS	10	10	9	9.7	38.7
2	Greja	Galfarro	Avēnija	LS	9	10	9	9.3	37.3
3	Amulets	Aromāts	Granāda	LS	9	9	10	9.3	37.3
4	Amigo	Aromāts	Gandra	LS	10	9	9	9.3	37.3
5	Akcents	Aromāts	Gaigala	LS	10	9	9	9.3	37.3
6	Litle Lady	Lasido	Ciona Keri	LS	9	9	9	9.0	36.0
7	Andalūzija	Amaranth (Akrobāts)	Elfina	LS	9	9	9	9.0	36.0
8	Arguments	Aromāts	Garantija	LS	9	9	9	9.0	36.0
9	American Boy	Aromāts	Livonija	LS	9	9	9	9.0	36.0
10	Flayboys	Flamenko	Arabella	LS	9	9	9	9.0	36.0
11	Palladium	Prado	Agave	LS	9	9	9	9.0	36.0
12	Akropole	Acobat III	Lorinda	LS	9	9	9	9.0	36.0
13	Raleigh Princess	Rainy Day Blues	Lilī	LS	9	9	9	9.0	36.0
14	Contico	Contatour JP	Fonda	LS	9	9	9	9.0	36.0
15	Lamonda	Lacapo	Anemone	LS	9	9	9	9.0	36.0
16	Leriko	Lacapo	Eldora	LS	9	9	9	9.0	36.0
17	Koldens	Kiborgs	Leandra	LS	9	9	9	9.0	36.0
18	Quick Dancer	Quel Craneur	Drappa	WE	9	10	8	9.0	36.0
19	Chika Ciara	Cananero	Arabella	LS	9	9	9	9.0	36.0
20	De Cardeen	Daramis	Klaipēda	LS	9	9	8.5	8.8	35.3

Labākie vaislas ērzeļi pēc lielākā vidējā pēcnācēju darbaspēju vērtējuma 2015.gadā

	Vaislinieks	J-zirgu skaits	DS vid
1	Centuryo	1	33.6
2	Levantos I	1	33.0
3	Kalderons	2	32.0
4	San Amour OL	1	32.0

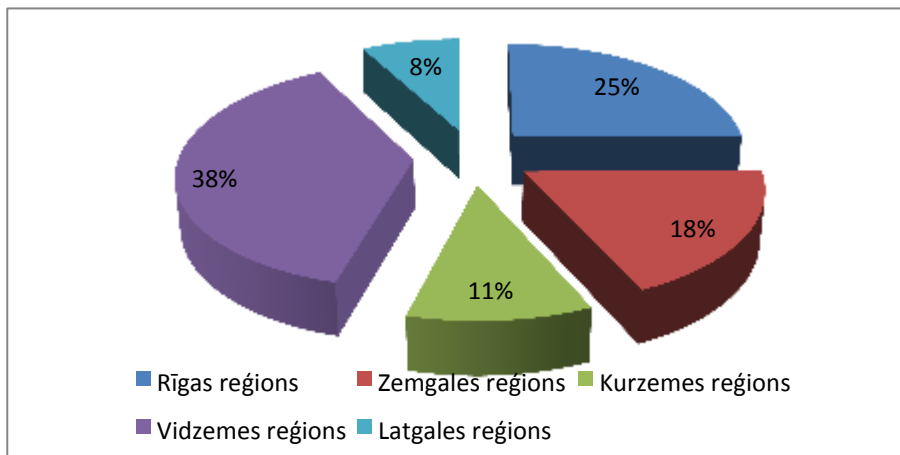
5	Calvados 87	1	32.0
6	Corall	1	32.0
7	Crēzs	2	31.5
8	Kedriks	2	31.5
9	Grāfs	1	31.2
10	Clair De Lune	3	31.0

Labākie vaislas ērzeļi pēc lielākā vidējā pēcnācēju eksterjera vērtējuma 2015.gadā

	<i>Vaislinieks</i>	<i>J-zirgu skaits</i>	<i>DS vid</i>	<i>Ext vid</i>
1	Leston	1	29.0	58.0
2	San Amour OL	1	32.0	57.0
3	Calvados 87	1	32.0	56.0
4	Zonder Z Cicero EH	1	31.0	56.0
5	Rhadamanthus	2	30.8	56.0
6	Rainy Day Blues	1	28.0	56.0
7	Colard	5	29.2	55.4
8	Calano II	11	29.0	55.4
9	Carpaccio II	5	30.4	55.2
10	Corall	1	32.0	55.0
11	Cornetus	1	30.0	55.0
12	Nashville 23	1	30.0	55.0
13	Ramses XII	1	29.0	55.0
14	Clair De Lune	3	31.0	54.7
15	Crēzs	2	31.5	54.5
16	Ako	3	30.7	54.3
17	Alfanss	9	30.0	54.1
18	Levantos I	1	33.0	54.0
19	Starts	1	31.0	54.0
20	Regress	2	30.0	54.0

Apzināts, uzturēts un atjaunots Latvijas šķirnes braucamais tips jeb ģenētiskie resursi – 2015.gadā sagatavoti un izsniegti atzinumi 148 ģenētisko resursu zirgiem.

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu procentuālais sadalījums pa reģioniem.

Vaislas ērzeļu sagatavošana sertificēšanai un sertificēšana.

Jaunos vaislas ērzelus pārbauda vienādos apstākļos, vērtējot eksterjeru un pārbaudot darbaspējas. Minimālais eksterjera vērtējums 2015.gadā bija 52 punkti pēc 7 pazīmēm. (braucamajam tipam – 49).

Darbaspēju minimālais vērtējums vismaz 31 punkts pēc 4 rādītājiem. (braucamajam tipam – 29).

Kopš 2014.gada ērzeļu vērtēšanu veic speciāli izveidota komisija no abu zirgu audzēšanas organizāciju vērtēšanas ekspertiem. LŠZAA 2015.gadā sertifikātu piešķirusi 4 Latvijas šķirnes vaislas ērzeļiem, kas ieguva vērtējumu atbilstoši ciltsdarba programmas un ērzeļu sertificēšanas nolikuma prasībām.

Pēc pēcnācēju kvalitātes pārbaudītie ērzeli.

Iegūtie rezultāti par vaislas ērzeļu pēcnācēju darba kvalitāti tiek apkopoti un analizēti, norādot konkrētā vaislas ērzeļa novērtēto ērzelišu, ķēvišu un visu novērtēto pēcnācēju vidējo darbaspēju indeksu un vietu salīdzinājumā ar citiem vaislas ērzeļiem. Nozīmīgs vaislas ērzeļu kvalitātes rādītājs ir intervāls starp jaunzirgu labāko un sliktāko darbaspēju indeksu. Tas parāda cik viendabīga ir novērtēto pēcnācēju grupa.

Analizējot vaislas ērzeļu kvalitatīvos rādītājus attiecībā pret populācijas vidējo rādītāju, tiek noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs.

Labākie vaislas ērzeli pēc lielākā vērtēto jaunzirgu skaita un to vidējā kopvērtējuma 2015.gadā

	<i>Vaislinieks</i>	<i>J-zirgu skaits</i>	<i>DS vid</i>	<i>Ext vid</i>	<i>Kopvērt</i>
--	--------------------	-----------------------	---------------	----------------	----------------

1	Calano II	11	29.0	55.4	84.3
2	Alfanss	9	30.0	54.1	84.1
3	Acobat III	7	30.4	52.6	82.9
4	Furioso	7	29.0	52.1	81.1
5	Mondeo	7	28.9	51.7	80.6
6	Lekont	6	30.8	53.8	84.7
7	Calliano	6	29.8	53.7	83.5
8	Carpaccio II	5	30.4	55.2	85.6
9	Colard	5	29.2	55.4	84.6
10	Passi	5	30.0	53.4	83.4
11	Gaultjērs	5	29.4	53.8	83.2
12	Avellynus	5	29.8	53.2	83.0
13	Serrano	5	29.4	53.0	82.4
14	Lacapo	5	29.4	52.8	82.2
15	Neapoļ	5	29.4	52.8	82.2
16	Akapulko	5	29.2	52.2	81.4
17	Clerus	5	28.0	51.6	79.6
18	Geliuss	5	28.8	49.2	78.0
19	Emir	5	26.7	50.4	77.1
20	Aromāts	4	28.3	51.3	79.5

Paveiktais ciltsdarba speciālistu praktisko apmācību organizēšanu ciltsdarba jomā:

- Zirgu vērtēšanas ekspertu grupa apmeklējusi Saksijas-Tīringas zirgu audzēšanas organizāciju un valsts zirgaudzētavas Vācijā pieredzes apmaiņas brauciena ietvaros. (16.-18.04.2015)
- Zirgu vērtēšanas ekspertu grupa apmeklējusi Igaunijas (31.10.2015) un Lietuvas (28.11.2015) sporta zirgu vērtēšanas fināla pasākumus kvalifikācijas paaugstināšanas un pieredzes apmaiņas nolūkā.
- Noorganizēta konference “Baltijas valstu zirgaudzēšanas nozares analīze un popularizēšana” (07.11.2015). Pasākuma mērķis: pieredzes un zināšanu apmaiņa Baltijas valstu zirgu audzēšanas organizāciju un vērtēšanas ekspertu starpā, sadarbības atjaunošana un veicināšana, zirgkopības nozares un Latvijas šķirnes zirgu popularizēšana.
- 2015.gadā organizētas mācības zirgu vērtēšanas ekspertu kvalifikācijas paaugstināšanai ar 7 stundu programmu (8.decembrī).

Biedrības “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija”

Valdes priekšsēdētāja vietnieks

22.12.2015